

s ft: Revisjonsrapport

Rapport nr.:	2007.038.R.SFT		
Virksomhet:	Brødr. Sunde AS	Organisasjonsnummer:	916416784
Virksomhetens adresse:	Postboks 8115 Spjelkavika 6022 Ålesund	SFTs saksnr.:	2005/567
		Anleggsnummer:	1504.029.01
EMAS-registrert:	Nei		
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Regelverk:	Forurensningsloven og Produktkontrollloven) med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	10.12- 13.12.2007
Utslippstillatelse av:	14.10.1998 med endring 26.06.2006		
Risikoklasse:	2	SFTs revisjonsgruppe:	BrittEndre Einar Knutsen
Gebysats:	2	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Rolf Fagervoll

---

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under systemrevisjonen. Følgende hovedtema ble kontrollert: Storulykke, utslippskontroll (vann og luft), kjemikalier, avfall og vedlikehold.

Hovedkonklusjon:

Det ble avdekket 6 avvik knyttet til de kontrollerte tema:

- Enkelte av virksomhetens produkter er ikke klassifisert, merket og deklartert i henhold til gjeldende krav.
- Flere av virksomhetens HMS-datablader er mangelfulle.
- Virksomheten kan ikke dokumentere sine substitusjonsvurderinger.
- Internkontrollen ved Brødr. Sunde AS har enkelte mangler med hensyn til ytre miljø.
- Virksomhetens lagring og deklarerer av farlig avfall er ikke tilfredsstillende.
- Virksomheten kan ikke dokumentere at det er gjort en vurdering av om de kan ha utslipp av uønskede stoffer som er rapporteringspliktige, men som ikke er spesifikt regulert i utslippstillatelsen.

Det ble avdekket 1 anmerking knyttet til de kontrollerte tema:

- Virksomhetens gjennomførte tiltak på bakgrunn av risikoanalyser fra 1999 til 2007 kan synliggjøres bedre.

Utarbeidet dato: 19.12.2007

Godkjent dato: 8.1.2008

Sign.: Britt Endre

Sign.: Bjørn Bjørnstad

Revisjonsleder

Overordnet

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
2.	Dokumentunderlag	3
3.	Omfang	3
4.	Avvik	4
5.	Anmerkninger	7
6.	Andre forhold	7
7.	Gjennomføring	8

Vedlegg:

Vedlegg 1: Dokumentunderlag for SFTs systemrevisjon

Vedlegg 2: Deltakere ved SFTs systemrevisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en systemrevisjon ved Brødr. Sunde AS i perioden 10.12.07-13.12.07. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med systemrevisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for ytre miljø. Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Systemrevisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

- **AVVIK** defineres som: *overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.* (F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- **ANMERKNING** defineres som: *et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.*

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Aktuelle lover og forskrifter
- Korrespondanse mellom virksomheten og SFT.
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet.
- Utslippsattest av 14.10.1998 med endring av 29.06.2006

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

SFTs systemrevisjon omfattet følgende områder:

Storulykke

- Beredskap og øvelser
- Risikovurdering
- Uhell og avvik, årsakssammenheng

Utslippsforhold

- Kontroll av diffuse utslipp til vann og luft
- Tiltak mot utslipp, søl og spill
- Måleprogram og analyser
- Avvikshåndtering

Drift og vedlikehold

- Prosesser og utstyr
- Vedlikeholdsplaner og gjennomføring

Kjemikalier og farlig avfall

- Deklarering til Produktregisteret
- Kjemikaliedokumentasjon/ HMS-datablader
- Substitusjon
- Håndtering og deklarerer av farlig avfall

Internkontroll

- Rutiner med videre knyttet til de kontrollerte områder

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1

Enkelte av virksomhetens produkter er ikke klassifisert, merket og deklarerert i henhold til gjeldende krav.

Avvik fra: forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, §§ 4 og 21

Kommentarer:

Ved kontroll av virksomhetens produkter deklarerert til Produktregisteret (PR), ble det funnet følgende eksempler på uoverensstemmelser:

- For et produkt er det ikke samsvar mellom sammensetningen og faremerkingen deklarerert til PR.
- For to produkter er det ikke samsvar mellom faremerkingen gitt i PR og den som er oppgitt i HMS-databladene.
- Enkelte produkt er ikke merket på norsk.

Avvik 2

Flere av virksomhetens HMS-datablader er mangelfulle.

Avvik fra: forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier, § 6 og vedlegg til § 6

Kommentarer:

Flere av virksomhetens HMS- datablader oppfyller ikke kravene gitt i databladforskriften, jf. vedlegg og kommentarer til § 6. Eksempler på brudd:

- Mangelfulle opplysninger om miljø i punkt 12. Spesielt når produktet er miljøfareklassifisert eller inneholder komponent(er) som er miljøfareklassifisert, skal opplysninger som forklarer miljøfaren være spesifisert i punkt 12.
- HMS- datablad for flere kjemikalier er ikke oppdaterte
- Deklarasjonsnummer tildelt av Produktregisteret mangler i punkt 1. I flere tilfeller er det oppført et nummer som ikke er i samsvar med det som er tildelt av Produktregisteret.
- Lover og forskrifter det henvises til i bl.a. pkt. 3 og 13-16 skal være norske regelverk, men EU-direktiver kan gis som tilleggsinformasjon.

Avvik 3

Virksomheten kan ikke dokumentere sine substitusjonsvurderinger.

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, annet ledd punkt 6.

Kommentarer:

Substitusjonsplikten i produktkontrollloven § 3a innebærer at alle virksomheter som bruker helse- og miljøfarlige stoffer har en plikt til å gjennomgå sin bruk av kjemikalier med sikte på å redusere helse- og miljøfare knyttet til virksomhetens aktiviteter. Dersom det finnes mindre skadelige alternativer, skal dette alternativet velges hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Virksomheten skal skriftlig dokumentere en substitusjonsvurdering jfr. internkontrollforskriften § 5 annet ledd pkt 6.

Virksomheten bruker mange kjemikalier og framla en liste over miljøfaremerkede kjemikalier. De opplyser at de har gjort substitusjonsvurderinger og kommet med konklusjon, men kunne ikke dokumentere hvilke vurderinger som er gjort med tanke på mulig substitusjon.

Avvik 4

Internkontrollen ved Brødr. Sunde AS har enkelte mangler med hensyn til ytre miljø.

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, annet ledd pkt. 7.

Kommentarer:

Brødr. Sunde AS har et dokumentert internkontrollsystem, men dette er noe mangelfullt med hensyn til ytre miljø.

For kjemikalieområdet er det blant annet avdekket at:

- HMS 5.03- "Ajourhold av stoffkartotek " mangler henvisning til produktforskriften og forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier mv.
- Rutinen er ikke tilstrekkelig til å ivareta virksomhetens ansvar for deklarerer av kjemikalier, norsk merking og for å sikre at kjemikaliedokumentasjonen er i samsvar med opplysninger gitt til Produktregisteret, jf. avvik 1.

Avvik 5

Virksomhetens lagring og deklarerer av farlig avfall er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra: Utslippstillatelse av 14.10.1998 med endring av 29.06.2006, punkt 5.1 og forskrift om, gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), kapittel 11, § 11-5

Kommentarer:

Tillatelsen sier at farlig skal lagres på en slik måte at forurensning ikke oppstår og at avfallet skal være merket slik at avfallet kan identifiseres. Lageret skal dessuten være sikret mot adgang for uvedkommende.

Brødrene Sunde As har et lager for farlig avfall i en låst container. En del av det farlige avfallet i containeren var ikke merket, og virksomheten kunne under revisjonen ikke redegjøre for innholdet av dette avfallet.

På utsiden av containeren med farlig avfall var det lagret en 1.000 liters plastcontainer med spillolje, og på utsiden av verkstedet var det lagret to 1.000 liters plastcontainere med spillolje. Containerne står på fast dekke, men områdene er ikke inngjerdet og har ikke oppsamlingsmulighet. Ved en lekkasje fra spilloljetanken kan olje renne ut og medføre fare for forurensning.

En stikkprøvekontroll av utfylte deklarasjonsskjema for farlig viser at ikke alle punkter fylles ut, (EAL- kode, dato og vekt). For HBCDD-holdig avfall levert i 2006 er det ikke samsvar mellom EAL- kode på deklarasjonsskjemaene og det som er oppgitt i egenrapporten for 2006.

Avvik 6

Virksomheten kan ikke dokumentere at det er gjort en vurdering av om de kan ha utslipp av uønskede stoffer som er rapporteringspliktige, men som ikke er spesifikt regulert i utslippstillatelsen.

Avvik fra: Utslippstillatelsen av 14.10.1998 med endringer av 29.09.2006, pkt 9.2 (rapporteringsplikten) jf. veiledningen til egenrapporten, del 3 med vedlegg 1 og internkontrollforskriften § 5 annet ledd, punkt 6

Kommentarer:

Virksomheten rapporterer årlige sine utslipp til SFT, og under revisjonen ble egenrapporten for 2006 med hensyn på utslipp til luft og vann gjennomgått. Virksomhetens utslipp til luft og vann er regulert med utslippsgrenser. Virksomheten skal rapportere i henhold til egenrapporten og den tilhørende veiledningen.

Virksomheten opplyste under revisjonen at de har vurdert om virksomheten har rapporteringspliktige utslipp i forhold til stofflisten i vedlegg 1 i tillatelsen, og at de har vurdert at de ikke har utslipp av disse stoffene.

SFT vil påpeke at virksomheten ikke kan dokumentere kartlegging og vurdering av om virksomheten har rapporteringspliktige utslipp til vann i forhold til stofflisten, jf. del 3 i veiledningen til egenrapporten, vedlegg 1 (liste over rapporteringspliktige utslippskomponenter).

Det er ikke angitt noen nedre mengdebegrensning for når et utslipp er rapporteringspliktig. Et utslipp skal rapporteres når det etter virksomhetens vurdering er av betydning for miljøet.

Utgangspunktet for en slik kartlegging og vurdering vil bl.a. være å vurdere virksomhetens råvarer og tilsetningsstoffer, samt produkter og biprodukter, og deres innhold i forhold til hvor prioriterte stoffer inngår. Et underlag vil være råvarenes HMS-datablader, eventuelt med utfyllende opplysninger fra produsenter og leverandører hvis stoffsammensetningen ikke er tilstrekkelig oppgitt.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Virksomhetens gjennomførte tiltak på bakgrunn av risikoanalyser fra 1999 til 2007 kan synliggjøres bedre.

Kommentarer:

Virksomheten gjennomførte to ulike risikoanalyser i henholdsvis 1999 og 2005 med oppdateringer i 2007. Mange identifiserte risikoreduserende tiltak er gjennomført, men tiltakene kan med fordel synliggjøres bedre i virksomhetens dokumentasjon.

6. Andre forhold

Sluk i produksjonslokaler med utløp til sjø

Virksomheten har avdekket at det i produksjonslokalene er flere rom som har sluk i gulv med utløp direkte til sjø. Det ble opplyst under revisjonen at de mest kritiske slukene, med hensyn på utslipp nå er tettet midlertidig.

Virksomheten opplyste også at de har planer for å tette enkelte av slukene permanent og lede andre sluk/avløp inn på avløpsledningen som går til kommunalt nett. Dette arbeidet er planlagt utført våren 2008.

PCB

Virksomheten opplyste under revisjonen at de følger plan for utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer, og at de vil være ferdige med dette arbeidet innen fristen 31. desember 2007.

Virksomheten opplyste også at de har identifisert tre PCB-holdige isolerglassruter og merket disse i henhold til kravene i produktforskriften §3-1.

Risikovurderinger

SFT ser positivt på at Brødr. Sunde AS har gjennomført risikovurderinger for hele HMS-området og har hatt jevnlige oppdateringer av disse, senest i 2007.

7. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte 04.09.07: Forberedende møte for planlegging av systemrevisjonen.

Åpningsmøte 10.12.07: Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 10.12.07. – 12.12.07. 12 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 13.12.07: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 2 er det gitt en oversikt over deltakerne på systemrevisjonen.

Dokumentunderlag for SFTs systemrevisjon

Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for revisjonen ved virksomheten.

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell viktighet som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven). Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
2. Forskrift om klassifisering og merking mv. av farlige kjemikalier
3. Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier (HMS databladforskriften)
4. Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).
5. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
6. Utslippstillatelse av 14.10.1998 med endring av 29.06.2006
7. Prioritetslisten, helse og miljøfarlige stoffer man skal være spesielt oppmerksom på.
8. Kontrollrapporter (systemrevisjon fellesrapport AT/NSO 2006, kontrollrapport nr. 101/02, kontrollrapport nr 150/97)
9. Egenrapporten for 2006
10. HMS-boka- Nødprosedyrer og beredskap
11. Sikkerhetsrapport for produksjonsanlegget til Brød. Sunde AS i henhold til "Storulykkeforskriften" (rapport nr 70.5.00.007/RI, 28.9.2007 og rapport 70.5.00.002/RI, 1.9.2006)
12. Infoskriv om storulykke til naboer
13. Perm med HMS-datablad
14. Et utvalg instruks for råstoffavdelingen
15. Perm med deklarasjonskjema for farlig avfall
16. Kvalitetshåndbok –utvalg av prosedyrer drift polymer
17. Systematisk HMS-arbeid Sunpor- utvalg av prosedyrer
18. Risikoanalyse av Sunde EPS-anlegget ved Brødr. Sunde AS Ålesund- (Scandpower AS) rapport nr 24.62.18/RI 1999, oppdatert august 2007.
19. Risikovurdering av helse og miljø ved produksjon av flammehemmende EPS- Brødr. Sunde AS Ålesund, rapport 2005, oppdatert 1.9.2007
20. Organisasjonskart og stillingsbeskrivelse
21. Miljøaspekter- Brødr. Sunde –Polymer
22. Referater fra industrivernøvelser
23. Måleprogram
24. Referat fra ledelsens gjennomgang
25. Plan for interne revisjoner 2007
26. Handlingsplan for Polymer-Ålesund 2007 (rev sept. 07 og des. 07)
27. Handlingsplan for risikoreducerende tiltak ved produksjon av flammehemmende EPS-Ålesund 2007
28. Registrerte miljøavvik 2006 og 2007

